

**AB „LIETUVOS GELEŽINKELIAI“ ĮMONIŲ GRUPĖS
ANTI-KORUPCINĖS VADYBOS SISTEMOS VADOVAS**

**Vilnius,
2020**

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS	4
1.1. Antikorupcinės vadybos sistemos esmė	4
1.2. Antikorupcinės vadybos sistemos vadovo tikslai	4
2. SAŲOKOS IR TERMINAI	4
3. LTG ĮMONIŲ GRUPĖS KONTEKSTAS.....	5
3.1. LTG įmonių grupės ir jos konteksto suvokimas.....	5
3.2. Suinteresuotų šalių lūkesčiai	6
3.3. Antikorupcinės vadybos sistemos apimtis	6
3.4. Antikorupcinė vadybos sistemos veikimas.....	6
3.5. Korupcijos rizikos valdymo paskirtis	7
4. LYDERYSTĖ	7
4.1. Vadovavimas ir įsipareigojimai	7
4.2. Saugos kultūra ir jos puoselėjimas korupcijos prevencijos srityje	8
4.3. Konsultavimasis su darbuotojais ir kitomis šalimis.....	10
5. PLANAVIMAS	11
5.1. Korupcijos rizikos vertinimas ir rizikų identifikavimas	11
5.2. Rizikų valdymas	12
5.3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas kaip vienas iš rizikos valdymo veiksnių.....	12
5.3.1. Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimas....	13
5.3.2. Motyvuotos išvados dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, surašymas.....	13
5.3.3. Motyvuotoje išvadoje dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvardintų priemonių įgyvendinimas.....	14
6. PALAIKYMAS	14
6.1. Išteklių	14
6.2. Įdarbinimas	15
6.3. Kompetencijų nustatymas atitikties funkcijos vykdytojui	15
6.4. Komunikacija.....	15
6.5. Darbuotojų sąmoningumas ir mokymas.....	15
6.6. Dokumentuota informacija.....	16
7. VEIKIMAS	16
7.1. Pagrindinės įgyvendinamų atsparumo korupcijai priemonių kryptys	16
7.2. LTG įmonių grupėje taikomos šios pagrindinės atsparumo korupcijos priemonės:	17
7.2.1. Sukčiavimo ir kitokio korupcinio pobūdžio atvejų tyrimas	17
7.2.2. Juridinių asmenų rizikingumo vertinimas ir rizikingų pirkimų valdymas	17
7.2.3. Darbuotojų patikimumo tikrinimas.....	18
7.2.4. Asmenų, siekiančių eiti pareigas, patikimumo tikrinimas.....	18
7.2.5. Anketinės apklausos ir tyrimai	18
7.2.6. Viešųjų ir privačių interesų deklaravimas ir interesų konfliktų valdymas.....	19
7.2.7. Pranešimų apie sukčiavimo, korupcinio pobūdžio ar kitus neteisėtus darbuotojų veiksmus priėmimas	19

7.2.8. Dovanų teikimas ir gavimas.....	19
7.2.9. Taikomos finansinio pobūdžio priemonės.....	20
7.2.10. Tiekėjams taikomų reikalavimų įgyvendinimas.....	20
8. TIKRINIMAS (VEIKSMINGUMO VERTINIMAS).....	21
8.1. Tikrinimo būdai.....	21
8.2. Tiesioginė visų lygių vadovų atsakomybė ir vykdoma pavaldžių darbuotojų kontrolė.....	22
8.3. VSS vykdomi kontrolės veiksmai.....	22
8.4. Antikorupcinės vadybos sistemos veikimo tikrinimai (auditai).....	22
8.5. Antikorupcinės vadybos sistemos tinkamumo, pakankamumo ir rezultatyvumo vertinimai (vadovybės vertinamosios analizės ir stebėsenos).....	23
9. TOBULINIMAS.....	23
9.1. Neatitikčių identifikavimas.....	23
9.2. Antikorupcinės vadybos sistemos tobulinimas.....	24
10. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS.....	25
11. PRIEDAI.....	26

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Antikorupcinės vadybos sistemos esmė

Patikima ir brandi įmonė ir jos aplinka yra kiekvieno darbuotojo lūkestis. Todėl kuriant tokią įmonę, svarbus kiekvieno jos nario skaidrus ir atsakingas veikimas. Atsakingas kiekvieno įmonės darbuotojo požiūris mums leidžia pasitikėti ne tik vienas kitu, bet ir kartu suformuoti skaidriai ir sklandžiai veikiančią, turinčią nepriekaištingą reputaciją įmonę.

LTG įmonių grupė, siekdama pateisinti valstybės lūkesčius atsparumo korupcijai srityje, atsižvelgdama į vis didesnę visuomenės aktyvumą vertinant įvairių institucijų ir įmonių veiklos rezultatus, įsipareigodama aiškesnių ir skaidresnių veiklos procesų ir jų rezultatų, savo veikloje diegia antikorupcinę vadybos sistemą, kurioje nustato konkrečias tikslines atsparumo korupcijai priemones ir apibrėžia aiškų jų įgyvendinimo mechanizmą.

Antikorupcinė vadybos sistema – sistema kompleksinių LTG įmonių grupės priemonių (teisės aktų, procesų, veiksmų ir kt.), kuriomis siekiama valdyti LTG įmonių grupės korupcijos rizikas. Šios priemonės apima korupcijos rizikų identifikavimą, jų analizę, vertinimą bei valdymą ir monitoringą, taip pat ir taikomų priemonių veiksmingumo vertinimą.

LTG įmonių grupės visų lygių vadovybė ir darbuotojai įsipareigoja aktyviai formuoti skaidrią ir atsparią korupcijai aplinką.

1.2. Antikorupcinės vadybos sistemos vadovo tikslai

Pagrindinis Vadovo tikslas – nustatyti LTG įmonių grupėje taikomų atsparumo korupcijai kompleksinių priemonių veikimo mechanizmą, apimančių priemonių planavimo ir įgyvendinimo ypatumus ir tvarką, įgyvendinančių ir koordinuojančių subjektų atsakomybę siekiant sukurti tvarią antikorupcinę aplinką.

Vadovas – tai dokumentas, įtvirtinantis LTG įmonių grupės nulinės tolerancijos korupcijai poziciją, apibrėžiantis tikslines priemones, kuriomis valdomos korupcijos rizikos LTG įmonių grupėje, nustatantis antikorupcinės vadybos sistemos veikimo mechanizmą ir konkrečių atsparumo korupcijai priemonių taikymo ypatumus.

Vadovas parengtas vadovaujantis tarptautiniu standartu ISO 37001:2016 „Antikorupcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės“, LR teisės aktų reikalavimais, taip pat Atsparumo korupcijai politikos, patvirtintos LTG valdybos 2020 m. sausio 21 d. sprendimu Nr. SPR(VL)-1, nuostatomis.

2. SĄVOKOS IR TERMINAI

Sąvoka	Apibrėžimas
AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupė (LTG įmonių grupė)	Įmonių grupė, kurią sudaro LTG ir jos tiesiogiai bei netiesiogiai kontroliuojami juridiniai asmenys
Antikorupcinės vadybos sistema	Tai atliekamų veiksmų ir taikomų priemonių kompleksas, atitinkantis tarptautinio standarto ISO 37001:2016 „Antikorupcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės“ reikalavimus, skirtas įgyvendinti atsparumo korupcijai priemones
Didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė	Tai vertinimu atliktas spėjimas dėl didelį susirūpinimą keliančių veiklos sričių, kuriose pagrįstai tikėtinas padidintas korupcijos atvejų pavojus
Juridinis asmuo	Esamas ar potencialus LTG įmonių grupės klientas / partneris, sudarantis su LTG įmonių grupe paslaugų arba darbų pirkimo - pardavimo, kuriam netaikomas viešųjų pirkimų reguliavimas, o sutartį
Grėsmė	Grėsmė yra bet koks neigiamo poveikio pasekmė ar šaltinis
Korupcija	Asmens tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, taip pat asmens veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turtinės ar kitokios

	asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui ar šią naudą priimant, taip pat tiesioginis ar netiesioginis siūlymas ar suteikimas asmeniui turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal asmens einamas pareigas, taip pat tarpininkavimas darant šioje dalyje nurodytas veikas
Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas	Nuoseklus įvairių būdų ir priemonių taikymas numatytais etapais, siekiant nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę.
Korupcijos rizikos veiksniai	Sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, galinčios sudaryti prielaidas korupcijai
LTG	AB „Lietuvos geležinkeliai“
LR	Lietuvos Respublika
Motyvuota išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo	tai dokumentas, surašomas atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą tose LTG veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė
Neatitiktis	Konkrečioje veiklos srityje nustatytas esamos ir turimos būti situacijos disbalansas
Rizika	Nepageidaujamo įvykio, atsirandančio dėl grėsmės, tikimybė, kuris užkerta kelią įmonei įgyvendinti savo tikslus.
Rizikos veiksniai	Korupcijos priežastys, kodėl rizika gali įvykti įmonėje.
SM	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
LTG SRVD	AB „Lietuvos geležinkeliai“ Saugos ir rizikų valdymo departamentas
STT	Lietuvos Respublikos specialiujų tyrimų tarnyba
Tikrinamų pareigų sąrašas	LTG pareigų, kurias asmeniui siekiant eiti arba einant, turi būti atliekamas jo patikimumo tikrinimas, sąrašas, tvirtinamas LR susisiekimo ministro
Vadovas	Antikorupcinės vadybos sistemos vadovas
Veiklos vienetas	AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupei priklausanti įmonė, išskyrus LTG
VRM	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
VSD	Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos departamentas
VSS	LTG Saugos ir rizikų valdymo departamento Verslo saugos skyrius

3. LTG ĮMONIŲ GRUPĖS KONTEKSTAS

3.1. LTG įmonių grupės ir jos konteksto suvokimas

LTG įmonių grupė yra valstybės kapitalo valdoma, didžiausia Baltijos šalyse krovinių, keleivių ir infrastruktūros valdymo įmonių grupė. Ją sudaro patrunuojanti valdymo bendrovė AB „Lietuvos geležinkeliai“, jos tiesiogiai patrunuojamos aštuonios dukterinės bendrovės, 2 viešosios įstaigos bei 1 asocijuota įmonė, kurioje patrunuojanti bendrovė yra smulkusis akcininkas. 100 proc. LTG įmonių grupės akcijų priklauso valstybei. Akcininko teises ir pareigas įgyvendina LR susisiekimo ministerija.

LTG įmonių grupė veikia vykdo rytų ir centrinėje Europoje.

Pagrindinis LTG veiklos tikslas yra socialinės atsakomybės grindžiamas skaidrus ir efektyvus patrunuojančiosios bendrovės funkcijų vykdymas, siekiant įmonių grupės veiklos strategijų įgyvendinimo užtikrinimo, ilgalaikės vertės augimo, efektyvumo ir konkurencingumo didinimo, finansinių ir kapitalo grąžos rodiklių gerinimo, racionalaus ir efektyvaus lėšų, turto ir kitų išteklių panaudojimo, naudos akcininkui ir akcininko turtinių interesų užtikrinimo. Pagrindinės LTG veiklos kryptys:

a) įmonių grupės veiklos strategijos, gairių, valdymo principų ar kitų rekomendacinio pobūdžio taisyklių, taip pat konkrečių sričių politikų formavimas ir nustatymas;

b) įmonių grupės vykdomų veiklų koordinavimas laikantis viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo veiklos skaidrumo, nešališkumo ir nepriklausomumo nuo geležinkelio įmonių (vežėjų) reikalavimų, veiklų analizė ir vystymas, naujų veiklų plėtra;

c) valdymo paslaugų teikimas LTG įmonių grupės įmonėms ir jų atstovavimas;

d) LTG įmonių grupės išdo valdymas;

e) įmonių grupės įmonių akcininko – LR susisiekimo ministerijos – interesų, teisių ir pareigų įgyvendinimas;

LTG kaip patronuojanti įmonė, vadovaudamasi korporatyvinio valdymo principais, LTG įmonių grupėje koordinuoja finansų, turto valdymo, teisės, saugos, rizikų valdymo, žmogiškųjų išteklių, audito, informacinių technologijų ir kitas sritis. LTG taip pat pritaria dukterinių bendrovių veiklos strategijoms ir pagrindinėms kryptims, tvirtina veiklos sričių politikas, kuriomis dukterinės įmonės privalo vadovautis vykdydamos veiklą.

Vienintelio LTG akcininko teises ir pareigas įgyvendina LR susisiekimo ministerija, kuri priima esminius sprendimus, susijusius su strateginių kryptių nustatymu, nuosavybės teisių ir pareigų įgyvendinimu. LTG įmonių grupės rezultatai pateikiami LR susisiekimo ministerijai ar SM kaip akcininkui.

LTG įmonių grupės veiklos partneriai yra klientai, rangovai, subrangovai, tiekėjai, konsultantai ir kt. Pagrindiniai Bendrovės veiklos partneriai yra registruoti rytų ir centrinėje Europoje.

LTG įmonių grupė savo veikloje vadovaujasi LR Konstitucija, LR civiliniu kodeksu, LR akcinių bendrovių įstatymu, kitais įstatymais, LR Vyriausybės nutarimais, kitais teisės aktais, LTG organų sprendimais.

3.2. Suinteresuotų šalių lūkesčiai

Antikorupcinė vadybos sistema veikia atsižvelgiant į suinteresuotų asmenų lūkesčius:

- LTG įmonių grupės akcininko – valstybės atstovaujamos LR susisiekimo ministerijos lūkesčius;
- Priežiūros institucijų lūkesčius
- Veiklos partnerių ir klientų lūkesčius;
- Darbuotojų lūkesčius;
- Investuotojų lūkesčius;
- Profesinių sąjungų lūkesčius;
- Visuomenės lūkesčius.

LTG įmonių grupė siekia tinkamai ir laiku reaguoti į suinteresuotų šalių lūkesčių pokyčius, išorės ir vidaus veiksnius, keisdama antikorupcinės vadybos sistemos kryptį ir (ar) apimtį.

3.3. Antikorupcinės vadybos sistemos apimtis

Antikorupcinė vadybos sistema apima šias LTG įmonių grupės mastu vykdomas veiklas:

- Korporatyvinį valdymą (vidaus administravimą, žmogiškuosius išteklius, pirkimus);
- Juridinių asmenų rizikingumo vertinimą;
- Asmenų patikimumo patikrą;
- Dovanų ir kitokio svetingumo valdymą;
- Interesų konfliktų valdymą (privačių interesų deklaravimą, nusišalinimą nuo pareigų, kurias einant kyla interesų konfliktas);
- Pasitikėjimo linijos administravimą;
- Sukčiavimo, korupcinio ar kitokio pobūdžio pažeidimo atvejų išaiškinimą;

Antikorupcinės vadybos sistemos apimtis nustatoma atsižvelgiant LTG įmonių grupės veiklos tipą, sritį, apimtį ir pobūdį bei leidžia tinkamai nustatyti iš jos veiklos kylančias rizikas. Antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimai taikomi visiems LTG įmonių grupės darbuotojams.

3.4. Antikorupcinė vadybos sistemos veikimas

VSS nustato, dokumentuoja, įgyvendina, prižiūri, nuolat analizuoja ir vertina, esant poreikiui, tobulina antikorupcinę vadybos sistemą, įskaitant visus procesus ir jų tarpusavio sąveikas.

Antikorupcinę vadybos sistemą sudaro korupcijos rizikos valdymo, taip pat korupcijos prevencijos, nustatymo ir atsakomosios priemonės.

Taikomos antikorupcinės vadybos sistemos yra proporcingos ir pagrįstos, atsižvelgiant į vykdomas veiklas ir antikorupcinės vadybos sistemos apimtį.

3.5. Korupcijos rizikos valdymo paskirtis

Siekiant išvengti korupcinio pobūdžio veikų pasireiškimo ir pritaikyti efektyvias ir pamatuotas priemones LTG įmonių grupėje yra atliekamas korupcijos rizikos vertinimas. Korupcijos rizikos vertinimas apima vidaus kontrolės sistemos mechanizmų įvairovę, kuriuos LTG įmonių grupė naudoja nustatydamas tam tikrų korupcijos formų tikimybę (grupės viduje ar sąveikoje su išore) ir šios korupcijos formos galimą poveikį. Vertinimu siekiama korupcijos pasireiškimą stabdančių šių tikslų:

- nustatyti ir įvertinti LTG įmonių grupės veiklos srities korupcijos rizikos veiksnius ir juos lemiančias priežastis;
- parengti rekomendacijas dėl su korupcija susijusių grėsmių valdymu;
- pateikti pasiūlymus dėl LTG įmonių grupės kovos su korupcija įgyvendinimo priemonių plano turinio.

4. LYDERYSTĖ

4.1. Vadovavimas ir įsipareigojimai

LTG, Veiklos vienetų vadovų, LTG ir Veiklos vienetų valdybų vaidmuo antikorupcinėje vadybos sistemoje yra numatytas Atsparumo korupcijai politikoje, su kuria supažindinami visi LTG įmonių grupės darbuotojai ir kuri skelbiama LTG interneto svetainėje www.litrail.lt.

LTG / Veiklos vieneto valdybos toliau šiame Vadove numatytais būdais atlieka LTG įmonių grupės vykdomos atsparumo korupcijai veiklos vertinamąją analizę ir stebėseną, teikia rekomendacijas ir siūlymus dėl antikorupcinės vadybos sistemos tobulinimo (žr. priedą Nr. 1).

LTG generalinis direktorius yra atsakingas už įgyvendinamos antikorupcinės vadybos sistemos atitiktį tarptautinio standarto ISO 37001:2016 „Antikorupcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės“ reikalavimams ir užtikrina antikorupcinės vadybos sistemos įgyvendinimą. LTG generalinis direktorius:

- užtikrina, kad būtų įgyvendinama, prižiūrima ir analizuojant vertinama antikorupcinė vadybos sistema jos tikslams pasiekti;
- užtikrina antikorupcinės vadybos sistemos įgyvendinamų priemonių kontrolę;
- užtikrina antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų integravimą į LTG įmonių grupės teisės aktus ir procesus;
- skiria pakankamus ir tinkamus išteklius, kad antikorupcinė vadybos sistema galėtų rezultatyviai veikti;
- užtikrina, kad būtų vykdoma vidaus ir išorės komunikacija atsparumo korupcijai klausimais;
- užtikrina, kad būtų vykdoma vidaus komunikacija apie antikorupcinės vadybos sistemų reikalavimų laikymosi svarbą;
- skatina tinkamą atsparumo korupcijai kultūrą LTG įmonių grupėje;
- skatina nuolatinį antikorupcinės vadybos sistemos tobulinimą;
- skatina kitus atitinkamas vadovaujančias pareigas einantiems asmenims demonstruoti lyderystę atsparumo korupcijai srityje;
- skatina pranešti apie galimus korupcijos faktus;
- užtikrina, kad darbuotojai nepatirtų keršto, diskriminavimo arba kad darbuotojams nebūtų taikomos drausminio poveikio priemonės už jų teiktus pranešimus apie galimus korupcijos faktus.

LTG SRVD direktorius užtikrina, kad LTG įmonių grupėje būtų įgyvendinamos tinkamos, efektyvios, pažangios ir korupcijos rizikas mažinančios bei jas valdyti padedančios korupcijos prevencijos priemonės (žr. priedą Nr. 1).

LTG SRVD direktorius yra atsakingas už LR susisiekimo sektoriaus atitinkamo laikotarpio kovos su korupcija programos ir priemonių plano įgyvendinimo organizavimą LTG įmonių grupėje.

LTG SRVD direktorius užtikrina, kad apie įgyvendinamas korupcijos prevencijos priemones būtų informuojami LTG įmonių grupės darbuotojai pasirinktomis efektyviomis sklaidos priemonėmis, yra atsakingas už sistemingo darbuotojų ugdymo aktualiomis atsparumo korupcijai temomis organizavimą.

Atsparumo korupcijai priemonės (korupcijos rizikų identifikavimas ir jų valdymas, mažinimo ir šalinimo veiksmai, proaktyvus veikimas ir kt.) LTG įmonių grupėje pagal priskirtą kompetenciją įgyvendina LTG / Veiklos vienetų generaliniai direktoriai, LTG / Veiklos vienetų struktūrinių padalinių vadovai, VSS, taip pat LTG / Veiklos vienetų darbuotojai (žr. priedą Nr. 1).

LTG įmonių grupės visų lygių vadovai atsakingi už kuruojamoje veikloje galimų korupcijos rizikų valdymą ir užtikrina antikorpūcinės vadybos sistemos reikalavimų taikymą ir jų laikymąsi vadovaujame struktūriniame padalinyje, jie taip pat:

- skatina vadovaujamo padalinio darbuotojus laikytis jų padalinyje antikorpūcinės vadybos sistemos reikalavimų;
- imasi aktyvių veiksmų siekdami užkirsti kelią korupcijos apraiškoms kuruojamos veiklos srityje;
- vadovaujame padalinyje komunikuoja apie antikorpūcinės vadybos sistemos laikymosi svarbą;
- prireikus, teikia atitikties funkcijos vykdytojui pasiūlymus dėl antikorpūcinės vadybos sistemos tobulinimo.

LTG/ Veiklos vienetų valdybos, LTG / Veiklos vienetų vadovai ir visi darbuotojai atsako už antikorpūcinės sistemos vadybos reikalavimų, kurie susiję su jų pareigomis, supratimą, vykdymą ir taikymą.

Atsparumo korupcijai atitikties užtikrinimo funkciją LTG įmonių grupėje vykdo VSS (žr. priedą Nr. 1). VSS kaip atitikties užtikrinimo funkcijos vykdytojo įgaliojimai:

- prižiūri ir kontroliuoja antikorpūcinės vadybos sistemos įgyvendinimą LTG įmonių grupėje;
- inicijuoja ir valdo korupcijos rizikų identifikavimo procesą grupėje, sudaro galutinį su korupcijos rizikomis susijusių veiklų sąrašą;
- teikia aktualią su korupcijos rizikomis susijusią informaciją SRVD Rizikų valdymo skyriui;
- teikia darbuotojams patarimus ir rekomendacijas antikorpūcinės vadybos sistemos ir su atsparumu korupcijai susijusiais klausimais;
- užtikrina, kad bendrovės antikorpūcinė vadybos sistema atitiktų tarptautinio standarto ISO 37001:2016 „Antikorpūcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės“ reikalavimus;
- rengia su antikorpūcine vadybos sistema, atsparumu korupcijai susijusius vidaus teisės aktus, atsparumo korupcijai priemonių planus, mokymų planus ir programas, teikia ataskaitas apie antikorpūcinės vadybos sistemos veiksmingumą;
- teikia korporatyvines su antikorpūcinės vadybos sistemos įgyvendinimu susijusias paslaugas LTG ir Veiklos vienetams – administruoja Pasitikėjimo liniją, atlieka asmenų patikimumo patikras ir kt.;
- formuoja pasiūlymus korupcijos prevenciją vykdančioms valstybės ar savivaldybių įstaigoms (LR susisiekimo ministerijai, STT ir kt.) aktualiais korupcijos prevencijos klausimais ir prireikus rengia joms teikiamą informaciją;
- gauna iš korupcijos prevenciją vykdančių valstybės ar savivaldybių įstaigų metodinę informaciją korupcijos prevencijos klausimais.

VSS kaip atitikties užtikrinimo funkcijos vykdytojui yra suteikti tinkami įgaliojimai antikorpūcinės vadybos sistemos srityje, jam suteikiama galimybė susisiekti su LTG / Veiklos vienetų valdybomis, LTG / Veiklos vienetų generaliniais direktoriais, jei prireikia iškelti klausimą arba susirūpinimą dėl korupcijos arba antikorpūcinės vadybos sistemos.

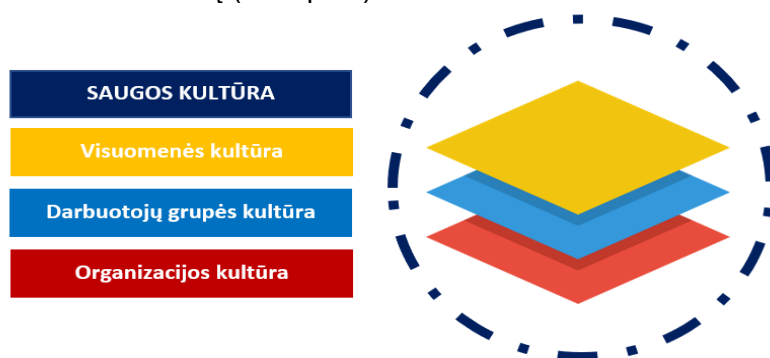
Rizikų valdymo skyrius, dalyvaudamas antikorpūcinėje vadybos sistemoje, įgyvendina šias funkcijas:

- atlieka korupcijos rizikų monitoringą;
- kartu su VV atsakingais darbuotojais ir VSS dalyvauja korupcijos rizikų vertinime;
- koordinuoja rizikų įvedimą į Integruotą rizikų valdymo sistemą;
- teikia metodinę pagalbą rizikų identifikavimo ir valdymo klausimais.

4.2. Saugos kultūra ir jos puoselėjimas korupcijos prevencijos srityje

Saugos kultūrą korupcijos prevencijos srityje galima apibūdinti kaip priemonių atlikimo būdus ir mąstymą, kuriuo dalijasi organizacijos darbuotojai vykdomoje veikloje svarbiausioms korupcijos rizikoms identifikuoti ir valdyti siekiant didinti atsparumą korupcijai. Saugos kultūra korupcijos

prevencijos srityje yra viena iš sudedamųjų saugos dalių, formuojama ir veikiama darbuotojų grupių, organizacijos bei visuomenės kultūrų (žr. 1 pav.).

1 pav. Saugos kultūrą formuojančios kultūros

Skiriami 4 (keturi) pagrindiniai saugos kultūros modeliai (žr. 2 pav.):

- fatališka. Organizacijos darbuotojai tiki, kad negali daryti tiesioginės įtakos korupcijos prevencijai, todėl korupcijos apraiškos vertinamos kaip nevaldomų aplinkybių pasekmė;
- darbo vietos. Organizacijos vadovai neskiria dėmesio korupcijos prevencijai, todėl darbo vietose formuojasi savitos taisyklės, kurios perduodamos iš kartos į kartą;
- biurokratinė. Organizacija ir jos vadovai tampa atsakingais už korupcijos prevenciją, sukuriama formali korupcijos prevencijos sistema, grįsta vadovų nurodymų vykdymu, kurie kartais prieštarauja atliekamo darbo praktikai;
- integruota. Organizacija, jos vadovai ir darbuotojai tampa atsakingais už korupcijos prevenciją, dalijamasi atsakomybe ir supratimu, kad nei vienas asmuo neturi tiek žinių, kad vienas galėtų užtikrinti tinkamą korupcijos prevenciją, todėl visi privalo dirbti kartu gerinant kuriant nulinės tolerancijos korupcijai aplinką.

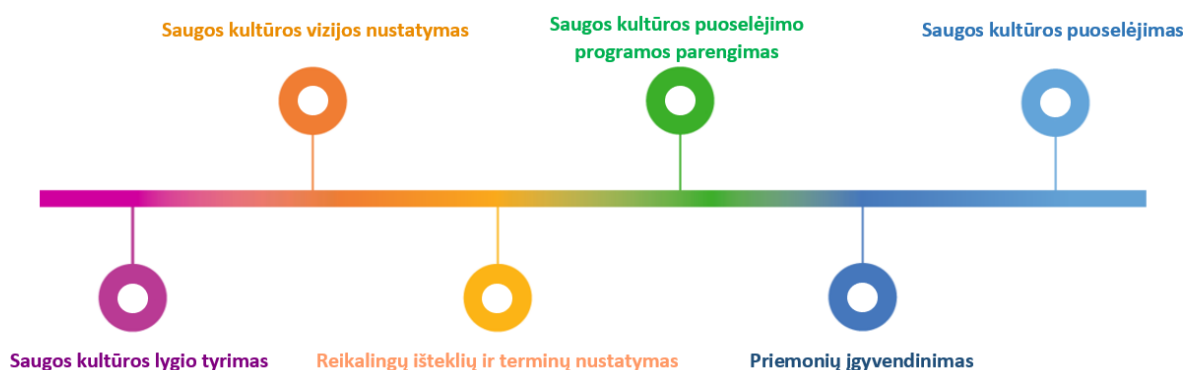
LTG įmonių grupėje puoselėjamas integruotas saugos kultūros modelis, kuris reikalauja:

- visų lygių vadovų įsitraukimo ir įsipareigojimo mažinti korupcijos apraiškas;
- vidurinės grandies vadovų mobilizacijos, kurios metu jie mokytų darbuotojus saugaus elgesio principų, puoselėtų saugos kultūrą, o darbuotojai nedelsiant praneštų apie veikloje kylančias su korupcija susijusias problemas;
- kasdienio darbuotojų įsitraukimo, veiklos, atitinkančios teisės aktų keliamus reikalavimus, vykdymo, proaktyvaus problemų sprendimo ir dalijimosi atsakomybe.

2 pav. Pagrindiniai saugos kultūros modeliai

- Saugos kultūros puoselėjimą sudaro 6 (šešios) pagrindinės dalys (žr. 3 pav.):
- saugos kultūros vizijos nustatymas, į šį procesą įtraukiant suinteresuotas šalis;
 - saugos kultūros lygio tyrimas, kurio metu nustatomos stipriosios ir silpnosios organizacijos veiklos sritys;
 - detalios saugos kultūros puoselėjimo programos parengimas, kurioje nustatomos priemonės, leidžiančios didinti saugos kultūros lygį, sumažinti pasipriešinimą pokyčiui ir užtikrinti jo tvarumą;
 - reikalingų išteklių ir terminų nustatymas programoje numatytoms priemonėms įgyvendinti;
 - programoje nustatytų priemonių įgyvendinimas;
 - saugos kultūros puoselėjimas atsižvelgiant į pasiektus rezultatus, esamą situaciją ir taikytų priemonių veiksmingumą.

3 pav. Saugos kultūros puoselėjimas

Už saugos kultūros puoselėjimo koordinavimą korupcijos prevencijos srityje LTG įmonių grupėje atsakingas VSS, o už darbuotojų saugos kultūros lygį šioje srityje – patys darbuotojai ir vadovai.

4.3. Konsultavimasis su darbuotojais ir kitomis šalimis

LTG įmonių grupė suprasedama, kad nei vienas asmuo neturi visos reikiamos informacijos, reikalingos aukštam korupcijos prevencijos lygiui užtikrinti, įgyvendina priemones, skirtas įvairių sričių darbuotojams susitikti, diskutuoti ir teikti siūlymus korupcijos prevencijos sistemai tobulinti.

Kuriant, įgyvendinant ir tobulinant LTG įmonių grupės korupcijos prevencijos sistemą, esant poreikiui konsultuojamasi su darbuotojais, jų atstovais ir kitomis suinteresuotomis šalimis dėl atitinkamų dalių, už kurias jie atsakingi.

Konsultacijos su darbuotojais, jų atstovais ir kitomis suinteresuotomis šalimis vykdomos šiomis formomis:

- su korupcijos prevencijos sistema susijusių dokumentų kūrimo ar tobulinimo metu, dokumentus rengiantys darbuotojai teikia juos derinimui suinteresuotoms šalims el. p. ar per dokumentų valdymo sistemą ir, esant poreikiui, detaliam pristato planuojamus pakeitimus (žr. skyrių Dokumentuojama informacija);

- korupcijos prevencijos sistemos įgyvendinimo metu, ne rečiau kaip 1 (viena) kartą per ketvirtį VSS vadovas organizuoja susitikimus su LTG / Veiklos vienetų struktūrinių padalinių vadovais.

Susitikimų metu pristatoma korupcijos prevencijos srities būklė, supažindinama su korupcijos prevencijos sistema, jos elementų veikimu bei jų aktualumu darbuotojams, kartu su darbuotojų svarba ir vaidmenimis jos įgyvendinime, taip pat apžvelgiamos pagrindinės korupcijos apraiškos ir taikytos priemonės jų pasireiškimo tikimybei ir (ar) poveikio mastui sumažinti.

- korupcijos prevencijos sistemos įgyvendinimo metu, ne rečiau kaip 1 (viena) kartą per metus VSS vadovas organizuoja LTG įmonių grupės darbuotojų apklausas ir korupcijos prevencijos lygio tyrimus, kurių metu nustatomos pagrindinės korupcijos prevencijos sistemos tobulintinos vietos.

Organizuojami susitikimai visais atvejais protokoluojami, aprašant visus svarstytus klausimus kartu su priimtais nutarimais, o vykdomos LTG įmonių grupės darbuotojų anketinės apklausos ir atliekami korupcijos prevencijos lygio tyrimai – dokumentuojami.

5. PLANAVIMAS

5.1. Korupcijos vertinimas ir rizikų identifikavimas

Korupcijos rizikos vertinimas atliekamas grėsmėms, susijusioms su galimais įvykiais atliekant veiklą, identifikuoti ir suvaldyti.

Korupcijos rizikos vertinimas apima visas LTG įmonių grupės veiklos sritis. Atliekant korupcijos rizikos vertinimą konkrečioje LTG įmonių grupės veikloje, vadovaujama LTG įmonių grupės Rizikų valdymo metodikos nuostatomis, nustatančiomis vidaus kontrolės rizikų vertinimą: identifikuojamos galimos grėsmės, nustatomas jų lygis ir numatomi rizikos valdymo veiksmai (žr. Rizikų valdymo metodiką).

LTG įmonių grupės rizikas sukeltys veiksmai yra skirstomi į:

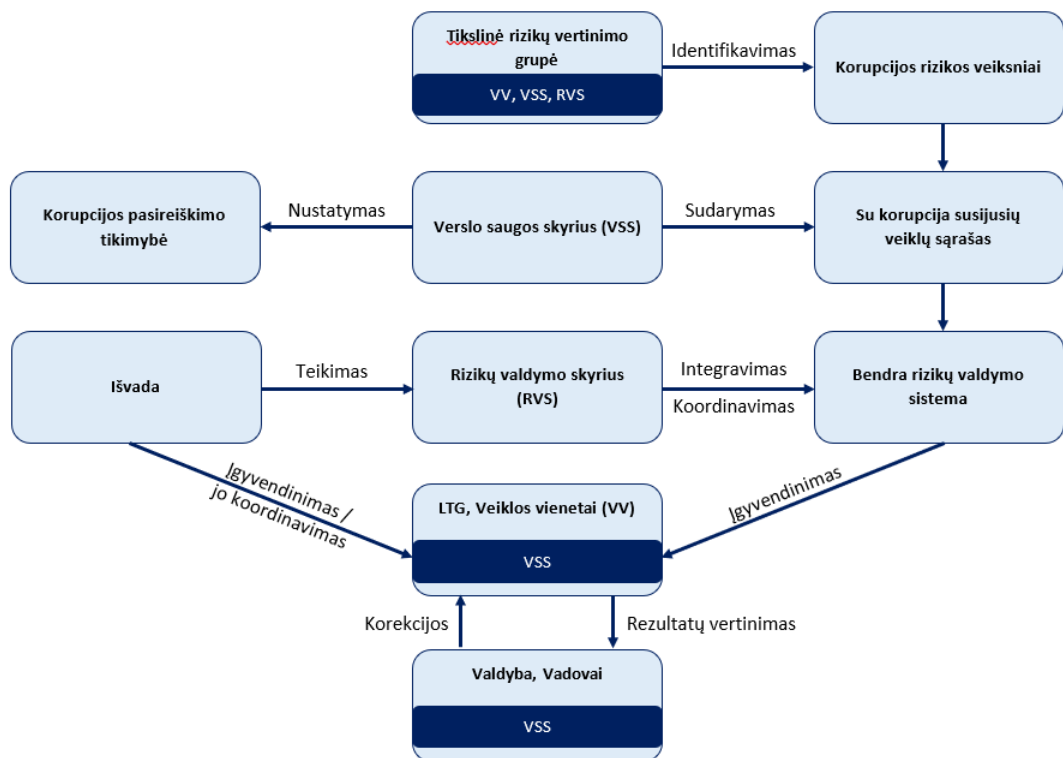
- išorinius ir sisteminius veiksnius, kurių LTG įmonių grupė nekontroliuoja, tačiau apie juos privalo žinoti;
- vidinius, kuriuos LTG įmonių grupė kontroliuoja ir yra susiję su LTG įmonių grupės veiklomis;
- individualius, kurie paskatina darbuotoją imtis korupcinių ar neetiškų veiksmų.

Identifikavus rizikos veiksnius, galima nustatyti rizikos pobūdį ir jos galimą plitimo kelią LTG įmonių grupės viduje.

Rizikų vertinimo metu nustatomas galimas poveikis ir tikimybė remiantis Rizikų valdymo metodika. Vertinant poveikį ir tikimybę neatsižvelgiama į jau įdiegtas vidaus kontroles, todėl rizikos lygis parodo, dėl kurių grėsmių identifikuota rizika gali pasireikšti.

Vertinant galimą poveikį, atkreipiamas dėmesys į:

- LTG įmonių grupėje įvykusių su korupcija susijusių incidentų poveikį;
- panašių incidentų poveikį kitose išorės įmonėse;
- galimas sankcijas;
- poveikį veiklai (pvz., sutrikdomas traukinių eismas, nėra galimybės gauti veiklai reikalingų leidimų ir pan.);
- galimą poveikį naujų darbuotojų įdarbinimui ar jau dirbančių išlaikymui;
- poveikį prognozuojamoms pajamoms ir klientų išlaikymui.

4 pav. Subjektų, dalyvaujančių su korupcija susijusių rizikų vertinime ir valdyme, veiksmų seka

Korupcijos rizikos vertinimas atliekamas kartą per metus sudarant tikslią rizikos vertinimo darbo grupę (toliau – darbo grupė) iš Veiklos vienetų ir LTG korporatyvines paslaugas teikiančių padalinių darbuotojų (žr. 4 pav.). Darbo grupėje taip pat dalyvauja Rizikų valdymo skyriaus ir VSS darbuotojai. Darbo grupei vadovauja SRVD direktorius. Darbo grupė vertina visas LTG įmonių grupės vykdomas veiklas korupcinės veiklos pasireiškimo josoje aspektu, atsižvelgdama į veiklos pobūdį, svarbą, valstybės, LR susisiekimo ministerijos ir LTG nustatytas prioritetines veiklos sritis korupcijos prevencijos srityje, identifikuoja galimus korupcijos rizikos veiksnius. Galutinį su korupcijos rizikomis susijusių veiklų sąrašą sudaro VSS, vadovaudamasis korupcijos rizikų identifikavimo darbo grupės išvadomis. Sąrašas teikiamas Rizikų valdymo skyriui, kuris yra atsakingas už rizikų įvedimą į Integruotą rizikų valdymo sistemą (žr. 4 pav.).

5.2. Rizikų valdymas

LTG įmonių grupė planuoja ir įgyvendina veiksmus korupcijos rizikai mažinti, numato priemones identifiškai grėsmei valdyti ir stebėsenai užtikrinti. Planuojant antikorpucinės vadybos sistemos veiksmus korupcijos rizikos vertinimo ir valdymo srityje, yra atsižvelgiama į LTG įmonių grupės veiklos kontekstą, ypatumus, suinteresuotų šalių poreikius ir lūkesčius.

Korupcijos rizikos valdomos pirmiausia atsižvelgiant į esamą vidaus kontrolės sistemą, padedančią užkirsti kelią rizikos pasireiškimui. Korupcinė veikla gali pasireikšti įvairiuose LTG įmonių grupės veiklos lygmenyse, todėl LTG įmonių grupėje yra įdiegtos tinkamos kontrolės, galinčios užkardyti (angl. preventive) ir aptikti (angl. detective) galimą korupcinę veiklą, priemones. LTG įmonių grupė taiko prevencines priemones (pvz. politikas, metodikas, procesus, mokymus), kurios prisideda prie korupcijos tikimybės sumažinimo aptikimo priemones, kurios padeda laiku aptikti su korupcija susijusias grėsmes (pvz. „keturių akių principas“, „Pasitikėjimo linija“). Įvertinus kontrolės bei atsižvelgiant į rizikos tolerancijos lygį, sprendžiama rizikos valdymo strategija, kuri gali apimti naujų kontrolių sukūrimą arba jau esamų tobulinimą, ar atsisakymą.

Korupcijos rizikos mažinimo veiksmais yra siekiama:

- pagrįstai užtikrinti, kad antikorpucinė vadybos sistema būtų galima pasiekti jos tikslus;
- užkirsti kelią nepageidaujantiems padariniams arba juos sumažinti;
- stebėti antikorpucinės vadybos sistemos ir jos taikomų priemonių rezultatyvumą;
- užtikrinti nuolatinį antikorpucinės vadybos sistemos tobulinimą.

Už rizikų valdymą atsakingi LTG įmonių grupės padaliniai, kuriems konkreti su korupcija sietina rizika yra priskiriama valdymui.

5.3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas kaip vienas iš rizikos valdymo veiksnių

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas yra viena iš veiklos su korupcijos rizikomis elementų (žr. 5 pav.). Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo LTG įmonių grupėje tikslas – periodiškai įvertinti LTG įmonių grupės vykdomą konkrečią veiklą veikiančius išorinius ir (ar) vidinius ir (ar) individualius veiksnius, sudarančius galimybes atsirasti korupcijai, ir numatyti priemones korupcijos rizikos veiksniams valdyti.

5 pav. Veiklų su korupcijos rizikomis ir korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo santykis

Už veiklos sričių, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė nustatymą, atsakingi VSS paskirti darbuotojai. VSS, remdamasis identifikuotomis rizikomis ir sudarytu su korupcijos rizika susijusių veiklų sąrašu, atsižvelgiant į nustatytus rizikos veiksnius, įvertina LTG įmonių grupės veiklos sričių atitiktą LR korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams. Nustačius, kad LTG įmonių grupės veiklos sritys atitinka bent vienam iš nustatytų kriterijų, šias sritis palygina su ta padėtimi, kuri turėtų būti pagal vertinimo kriterijus (LTG įmonių grupės teisinį statusą nustatančiuose, jos veiklą ar atskirų funkcijų atlikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose įtvirtintus įpareigojimus ir teises prievoles) ir nustato konkrečius korupcijos rizikos veiksnius Bendrovės veiklos srityje.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo procesą sudaro šie etapai:

- LTG įmonių grupės veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, atitiktis LR korupcijos prevencijos įstatymo nustatytiems kriterijams nustatymas;
- LTG įmonių grupės veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimas;
- Motyvuotos išvados dėl LTG įmonių grupės veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, surašymas. Motyvuota išvada teikiama LR susisiekimo ministerijai.

5.3.1. Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimas

Atsakingi VSS darbuotojai, vertindami veiklų, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, analizuoja LTG įmonių grupės priimtus teisės aktus, kitą dokumentaciją, sprendimus, atliekamas veiklas ir vertina:

- ar pasirinktose veiklos srityse antikorupciniu aspektu yra laikomasi teisės aktų ar sutarčių, turinčių įtakos LTG įmonių grupės veiklai, nuostatų ir ar priimti visi teisės aktai būtini įstatymų ir įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų įgyvendinimui;
- ar juose nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra aiški ir skaidri, t. y. ar juose įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimo priėmimo terminai, sprendimus priimančiosios subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai, atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos, nustatyta sprendimų apskundimo tvarka ir kt., ar ši nustatyta tvarka pakankamai reglamentuota ir nesudaro dviprasmybių atsakingiems darbuotojams veikti savo nuožiūra arba atlikti perteklinius veiksmus;
- ar yra įtvirtinti LTG įmonių grupės vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo pagrindai, ar veiksmingai funkcionuoja vidaus kontrolės sistema.

5.3.2. Motyvuotos išvados dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, surašymas

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą LTG įmonių grupės veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, surašoma motyvuota išvada. Šioje išvadoje nurodoma:

- LTG įmonių grupės veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) nustatyta, kad egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, subjektai, atlikę įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo ir vertinimo aprašymą, analizuotas laikotarpis, naudoti metodai ir veiksmai bei LTG įmonių grupės veiklos esamos situacijos vertinimo kriterijai;
- veiklos srities, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, korupcijos rizikos veiksniai, teisės aktai, sprendimai, kuriais grindžiama išvada;
- išsamiai paaiškinamos priežastys, dėl kurių atsirado skirtumų tarp esamos situacijos ir tos situacijos, kuri turėtų būti pagal vertinimo kriterijus, įvertinama jų įtaka korupcijos pasireiškimo tikimybės egzistavimui;
- priemonės, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti;
- priemonės, kurių būtina imtis didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei atitinkamoje LTG įmonių grupės srityje šalinti (sudaromas korupcijos rizikos mažinimo planas);
- priemonės įgyvendinsiantys LTG įmonių grupės padaliniai (asmenys);
- priemonių įgyvendinimo terminai;
- pagal poreikį gali būti teikiami kiti reikalingi siūlymai.

Atsakingas VSS darbuotojas siūlomas įgyvendinimo priemonės, nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti, ir jų terminus derina su LTG / Veiklos vienetų konkrečių veiklos sričių atsakingais padaliniais (darbuotojais), kurie įgyvendins konkrečias priemones motyvuotoje išvadoje numatytais terminais.

Motyvuotą išvadą atsakingas VSS, suderinęs šią išvadą su VSS vadovu, teikia ją tvirtinti SRVD direktoriui. Patvirtinta motyvuota išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo registruojama LTG įmonių grupės dokumentų valdymo sistemoje. Apie atliktą korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą informuojami atsakingi SRVD Rizikų valdymo skyriaus darbuotojai (žr. 4 pav.).

5.3.3. Motyvuotoje išvadoje dėl veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvardintų priemonių įgyvendinimas

Patvirtinta motyvuota išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo perduodama atsakingam LTG / Veiklos vieneto padaliniiui (asmeniui) konkrečių priemonių įgyvendinimui. Priemonės įgyvendinimo teisėtumas periodiškai kontroliuojamas.

Pagrindinės taikomų priemonių grupės yra:

- teisinio reglamentavimo spragų taisymas;
- procedūrų ydingų aspektų vykdymo atsisakymas organizacinėmis ar teisinėmis priemonėmis,
- kontrolės stiprinimas ir monitoringas tobulinant esamus ar įvedant naujus mechanizmus,
- keturių akių principo diegimas,
- biurokratizmo mažinimas,
- pranešimo apie korupcijos apraiškas sistemos diegimas ar tobulinimas,
- reguliarius personalo mokymas antikorupcinėmis temomis.

Priemonės, skirtos korupcijos rizikų mažinimui ar panaikinimui, nukreiptos į įvairius objektus:

- reguliavimą ar praktikas, kuriomis nepaisoma nustatyto reguliavimo;
- sritis, kurios yra per daug ar per mažai reguliuojamos;
- vidinę politiką;
- darbuotojus ar žmogiškųjų išteklių valdymą;
- darbuotojų įdarbinimo arba skatinimo taisykles;
- darbo procedūras;
- bendrą institucijos ar projekto valdymą;
- finansines operacijas;
- darbuotojų profesionalių žinių, integralumo ir etiško elgesio skatinimas.

Atsakingi VSS darbuotojai po motyvuotoje išvadoje nurodyto priemonės įgyvendinimo termino, įvertina įvykdytos priemonės rezultatus ir jos veiksmingumą.

6. PALAIKYMAS

6.1. Ištekliai

LTG įmonių grupė nustato ir užtikrina, kad antikorupcinei vadybos sistemai sukurti, įgyvendinti, prižiūrėti ir nuolat gerinti būtų skiriami šie reikiami ištekliai:

a) žmogiškieji ištekliai. Tam, kad antikorupcinė vadybos sistema būtų veiksminga, korupcijos prevencijos veiklą LTG įmonių grupėje vykdo visi darbuotojai savo kompetencijų ribose, taip pat užtikrinama, kad korupcijos prevencijos atitikties funkciją vykdytų pakankamas skaičius VSS darbuotojų;

b) materialiniai ištekliai. LTG įmonių grupė skiria pakankamai materialinių išteklių – patalpų, baldų, kompiuterinės įrangos, telefono aparatų, raštinės reikmenų, kuriais aprūpinami darbuotojai, vykdantys minėtą atitikties funkciją;

c) finansiniai ištekliai. LTG įmonių grupė antikorupcinei veiklai vykdyti skiria pakankamai lėšų.

6.2. Įdarbinimas

Asmenų įdarbinimas LTG įmonių grupėje vyksta LR darbo kodekso, LTG įmonių grupės Personalo politikos ir atitinkamų procesų standartų nustatyta tvarka. Įdarbinami asmenys yra supažindinami su svarbiausiais antikorupecinė vadybos sistemą reglamentuojančiais teisės aktais.

Įdarbinant asmenis, perkeltant darbuotojus į pareigas, kurios įrašytos į Tikrinamų pareigų sąrašą, atliekamas tokių asmenų patikimumo patikrinimas LR nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo ir LR korupcijos prevencijos įstatymo nustatyta tvarka. LTG nėra įdarbinami asmenys, kurie neatitinka LR nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo ir nepriekaištingos reputacijos reikalavimų. LTG gali būti vykdoma ir darbuotojų patikimumo patikra (daugiau apie kandidatų ir darbuotojų patikimumo patikrą yra aprašoma skyriuje „Veikimas“).

6.3. Kompetencijų nustatymas atitikties funkcijos vykdytojui

Atsparumo korupcijai atitikties funkciją LTG įmonių grupėje vykdo VSS. VSS kaip atitikties funkcijos vykdytojo funkcijos numatytos Vadovo 4.1. punkte.

VSS darbuotojams, vykdantiems atitikties funkcijas, numatomi būtini reikalavimai kompetencijai, grindžiami tinkamu išsilavinimu arba patirtimi, kuri nurodoma darbo skelbimuose Darbuotojų, vykdančių atitikties funkciją, atitiktį keliamiems reikalavimas patvirtinantys dokumentai yra saugojami Personalo paslaugų centre. Atitikties funkcijos vykdytojai turi kelti savo kompetencijas dalyvaudami tiksliniuose mokymuose.

6.4. Komunikacija

LTG įmonių grupė vykdo tikslinę vidinę ir išorinę komunikaciją, susijusią su antikorupecine vadybos sistema. Išorinė komunikacija vykdoma LTG interneto svetainėje www.litrail.lt, o vidinė – darbuotojų savitarnos modulyje „Manolitrail“ ir kitais vidiniais komunikacijos kanalais. LTG įmonių grupė rengia metinį komunikacijos korupcijos prevencijos klausimais planą, kuriame apibrėžiamos temos, kurios bus komunikuojamos, komunikacijos terminai, tikslinė komunikacijos auditorija, komunikacijos kalba.

Vidinės ir išorinės komunikacijos pranešimus rengia VSS kartu su LTG Komunikacijos departamentu. Pranešimus viešina Komunikacijos departamentas. Prireikus, pranešimams rengti gali būti pasitelkti ir kiti LTG įmonių grupės padaliniai. Komunikacijos pranešimai rengiami atsižvelgiant į tikslinę auditoriją, aktualius su antikorupecine vadybos sistema susijusius klausimus, problematiką ir pan.

Su antikorupecines vadybos sistema susiję LTG įmonių grupės dokumentai suinteresuotoms šalims – veiklos partneriams, visuomenei pateikiami susipažinti LTG interneto svetainėje <http://www.litrail.lt/korupcijos-prevencija>. Su šiais dokumentais LTG darbuotojai supažindinami LTG įmonių grupės nustatyta tvarka, jie taip pat pateikiami darbuotojų savitarnos modulyje „Manolitrail“.

6.5. Darbuotojų sąmoningumas ir mokymas

Atsižvelgiant į darbuotojų einamas pareigas ir jas einant galinčias kilti korupcijos rizikas ar grėsmes, nustatytu periodiškumu organizuojami įvairūs tiksliniai atsparumo korupcijai mokymai LTG įmonių grupės darbuotojams ir atitikties funkciją vykdantiems darbuotojams, siekiant nuolat tobulinti jų žinias ir ugdyti gebėjimus, būtinus jų funkcijoms vykdyti. Organizuojami mokymai korupcijos prevencijos srityje užtikrina nuolatinį vadovybės ir darbuotojų kompetencijos tobulinimą korupcijos prevencijos srityje.

LTG įmonių grupė rengia mokymų korupcijos prevencijos klausimais programas ir (arba) planus. Mokymo programos ir (ar) planai nuolat peržiūrimi ir vertinamas / aktualizuojamas mokymų turinys.

LTG įmonių grupė veda mokymuose dalyvavusių darbuotojų apskaitą.

LTG įmonių grupėje taikomos ir kitos darbuotojų švietimo ir sąmoningumo ugdymo formos:

- darbuotojai supažindinami su aktualių teisės aktų, reglamentuojančių atsparumo korupcijos procesus, nuostatomis;
- dalyvaujama tiksliniuose mokymo renginiuose: forumuose, seminaruose, konferencijose;
- rengiami ir skaitomi pranešimai atsparumo korupcija aktualijomis, teikiami siūlymai dėl atsparumo korupcijai priemonių taikymo ir antikorupecinės aplinkos stiprinimo;
- viešinama aktuali informacija LTG tinklapyje.

6.6. Dokumentuota informacija

6.6.1. Tiksliniai teisės aktai, susiję su antikorupcine vadybos sistema

Įgyvendinant antikorupcinės vadybos sistemos nuostatas, vadovaujamosi šiais teisės aktais:

- ISO 37001:2016 „antikorupcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės“;
- LR korupcijos prevencijos įstatymu;
- LR nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymu;
- Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metodika, patvirtinta STT direktoriaus įsakymu;
- Atsparumo korupcijai politika;
- Antikorupcinės vadybos sistemos vadovu;
- Korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo planu;
- AB „Lietuvos geležinkeliai“ darbo tvarkos taisyklėmis;
- AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupės darbuotojų etikos kodeksu;
- AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupės tiekėjų etikos kodeksu;
- Asmenų, siekiančių eiti pareigas LTG, patikimumo tikrinimo proceso standartu;
- Darbuotojų patikimumo tikrinimo proceso standartu;
- Sukčiavimo, korupcinio ar kito pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimo proceso standartu;
- Juridinių asmenų rizikos nustatymo proceso standartu;
- Rizikingo pirkimo identifikavimo ir rizikingo pirkimo valdymo proceso standartu;
- Privačių interesų deklaravimo pagal LR viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymą proceso standartu;
- Privačių interesų deklaravimo proceso standartu;
- Darbuotojų privačių interesų deklaravimo ir deklaravimo vykdymo kontrolės taisyklėmis;
- Darbuotojų elgesio priimant ir teikiant dovanas taisyklėmis;
- Dovanų teikimo ir priėmimo proceso standartu;
- Informacijos apie pažeidimus teikimo ir nagrinėjimo proceso standartu.

6.6.2. Ataskaitų rengimas

Dėl įgyvendinamų / įgyvendintų atsparumo korupcijai priemonių rengiamos kasmetinės ataskaitos, tvirtinamos LTG generalinio direktoriaus. Ataskaitas rengia VSS ir teikia LTG generaliniam direktoriui ir LTG / Veiklos vienetų valdyboms. Ataskaitose yra nurodoma:

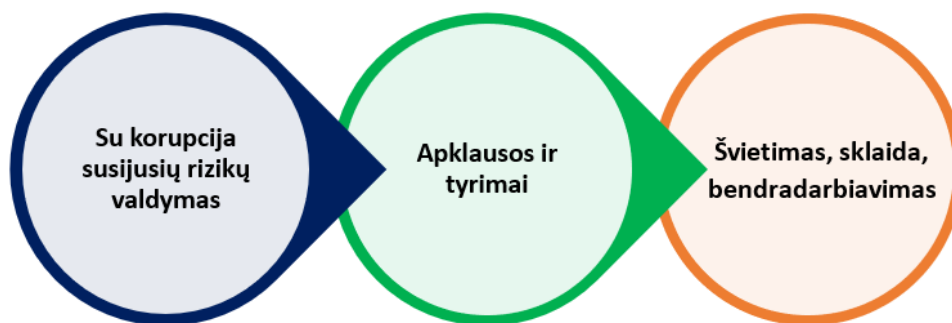
- bendrieji antikorupcinės vadybos sistemos veikimo principai (bendra situacijos apžvalga, analizuotas laikotarpis, veiklos sritys ir apimtys);
- įgyvendintos atsparumo korupcijai priemonės (priemonių detalizavimas, jų pobūdis, pasiekti rezultatai, jas įgyvendinę subjektai);
- pagrindinės identifikuotos neatitiktys ir jų šalinimas (konkrečiose veiklose srityse nustatytos neatitiktys ir jų pašalinimo būdai, priemonės; korekciniai veiksmai ir už juos atsakingi subjektai, korekcijoms numatyti terminai);
- įgyvendintos rizikos mažinimo ir prevencinės priemonės, skirtos ateityje išvengti identifikuotų neatitiktį (padaryta pažanga);
- pateiktų rekomendacijų ir pasiūlymų įgyvendinimas (vadovybės, darbuotojų, visuomenės gautų pasiūlymų ir rekomendacijų sprendžiant atsparumo korupcijai efektyvumo klausimus pritaikomumas ir įgyvendinimo būdai ir priemonės);
- informacija apie LTG įmonių grupės darbuotojų švietimą atsparumo korupcijai klausimais per ataskaitinį laikotarpį.

7. VEIKIMAS

7.1. Pagrindinės įgyvendinamų atsparumo korupcijai priemonių kryptys

LTG įmonių grupė planuoja, įgyvendina, analizuodama vertina ir valdo su antikorupcine vadybos sistema susijusius procesus. LTG įmonių grupėje taikomos pagrindinės atsparumo korupcijai priemonės įgyvendinamos šiomis kryptimis (6 pav.):

- su korupcija susijusių rizikų valdymas;
- apklausos ir tyrimai;
- švietimas, sklaida ir bendradarbiavimas su suinteresuotomis šalimis.

6 pav. Pagrindinės įgyvendinamų atsparumo korupcijai priemonių kryptys

Atsižvelgiant į valstybės nustatytas prioritėtines veiklos kryptis korupcijos prevencijos srityje, kintančius politinius, socialinius, ekonominius veiksnius, taip pat LTG įmonių grupės veiklos ypatumus, gali būti nustatomos kitos prioritėtinės atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo kryptys.

7.2. LTG įmonių grupėje taikomos šios pagrindinės atsparumo korupcijos priemonės:

7.2.1. Sukčiavimo ir kitokio korupcinio pobūdžio atvejų tyrimas

LTG įmonių grupėje tiriami galimi sukčiavimo, korupcinio ar kito pobūdžio pažeidimų atvejai.

Atsakingi VSS darbuotojai, gavę pranešimą apie galimai įvykdytas sukčiavimo, korupcinio ar kito pobūdžio nusikalstamas veikas ar patys nustatę galimai vykdomas ar įvykdytas neteisėtos veikos požymius, atlieka tyrimą vadovaudamiesi Sukčiavimo, korupcinio ar kito pobūdžio nusikalstamos veiklos požymių turinčių atvejų tyrimo proceso standartu.

Atlikus tyrimą, surašoma tyrimo išvada, kuri teikiama tvirtinti SRVD direktoriui. Tyrimo išvadoje pagal poreikį pateikiami siūlymai dėl teisinio reguliavimo gerinimo ir papildomų priemonių atsparumo korupcijai srityje taikymo ar esamų priemonių efektyvinimo. Tyrimo išvadoje numatomas siūlymų įgyvendinimo terminas ir siūlymus įgyvendinsiantys atsakingi LTG / Veiklos vienetų struktūriniai padaliniai (darbuotojai). Tyrimo metu nustatyti nusikalstamos veikos požymių turintys faktai perduodami teisėsaugos institucijoms.

7.2.2. Juridinių asmenų rizikingumo vertinimas ir rizikingų pirkimų valdymas

Siekiant išvengti galimų su korupcija susijusių rizikų, LTG įmonių grupėje atliekama veiklos partnerių (juridinių asmenų), su kuriais planuojama bendradarbiauti, reputacijos ir mokumo patikra, siekiant identifikuoti dėl veiklos partnerių galinčias kilti rizikas.

Siekiant įvertinti juridinio asmens rizikingumą, prieš LTG įmonių grupei sudarant sutartį su juridiniu asmeniu, suinteresuoti padaliniai, užpildę Juridinio asmens rizikingumo vertinimo inicijavimo formą, kreipiasi į VSS el. p. imoniupatikra@litrail.lt. Juridinio asmens patikrinimas atliekamas įvertinant keturis pagrindinius rodiklius: bendruosius duomenis apie juridinį asmenį; jo finansinius rodiklius; kitą su jo veikla susijusią teisinę, bankroto, likvidavimo, skolų ir kitą informaciją; juridinio asmens ryšius su viešais asmenimis, reputaciją, įvaizdį viešojoje erdvėje, taikomas sankcijas.

Atlikus juridinio asmens patikrinimą, pateikiama Juridinio asmens rizikingumo vertinimo išvada. Patikrą inicijuojantys padaliniai gautos išvados pagrindu priima sprendimus dėl sutarties su veiklos partneriu sudarymo ir atitinkamų atsiskaitymo sąlygų parinkimo.

LTG įmonių grupėje atliekamas rizikingų pirkimų valdymas vadovaujantis Rizikingo pirkimo identifikavimo ir rizikingo pirkimo valdymo proceso standartu. Rizikingo pirkimo, kuomet atliekant yra didesnė klaidų ir (ar) pirkimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų padarymo tikimybė, ir (arba) pirkimas, kurį atliekant dėl tam tikrų priežasčių yra nepakankama tiekėjų konkurencija, suvaldymui yra nustatomos prevencinės priemonės.

Pirkimo prevencinės priemonės nustatomos vadovaujantis rizikingo pirkimo kriterijais, nustačius pirkimo prevencinių priemonių tikslus ir vykdant konkrečius rizikingo pirkimo prevencinių priemonių veiksmus: dokumentų palyginimą, kreipimąsi į tiekėjus ir pirkimo vykdytojus, techninės

specifikacijos projekto paskelbimą, rinkos konsultaciją ir kt. Pasirinktos priemonės turi būti pakankamos rizikai suvaldyti ir proporcingos.

7.2.3. Darbuotojų patikimumo tikrinimas

Siekiant išvengti galimų su korupcija susijusių rizikų, LTG įmonių grupėje atliekamas darbuotojų patikimumo tikrinimas.

LR korupcijos prevencijos įstatymo ir LR nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka, kai darbuotojo pareigybė įrašyta į Tikrinamų pareigybių sąrašą, patvirtintą LR susisiekimo ministerijos, ir išaiškėja aplinkybės, keliančios įtarimų dėl darbuotojo atitikties teisės aktuose nustatytiems kriterijams, atsakingi padaliniai, gavę darbuotojo sutikimą (jeigu įdarbinant nebuvo poreikio gauti tokio darbuotojo sutikimo), elektroniniu paštu asmenupatikra@litrail.lt kreipiasi į SRVD VSS darbuotojus dėl darbuotojo patikimumo tikrinimo.

Atsakingas VSS darbuotojas, įvertinęs pateiktą informaciją, teisės aktų nustatyta tvarka kreipiasi į STT, VSD ir VRM prašydamas pateikti informaciją apie tikrinamą asmenį ir įvertinti jo patikimumą einamoms pareigoms. Darbuotojo taip pat paprašoma pristatyti kompetentingų institucijų pažymas, patvirtinančias, kad nėra LR nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme numatytų aplinkybių, dėl kurių jis negali eiti pareigų.

Gavęs atitinkamas pažymas iš darbuotojo ir informaciją apie tikrinamą asmenį iš nurodytų institucijų, atsakingas VSS darbuotojas pateikia išvadą dėl patikrinto asmens patikimumo einamoms pareigoms ir ją pateikia patikrinimą inicijavusiam padaliniui.

7.2.4. Asmenų, siekiančių eiti pareigas, patikimumo tikrinimas

Siekiant išvengti galimų su korupcija susijusių rizikų, LTG įmonių grupėje užtikrinamas asmenų, siekiančių eiti pareigas (kandidatų), patikimumo tikrinimas.

LR korupcijos prevencijos įstatymo ir LR nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka, kai asmens, siekiančio eiti pareigas LTG įmonių grupėje (kandidato), pareigybė įrašyta į Tikrinamų pareigybių sąrašą, atsakingi padaliniai, gavę kandidatų sutikimą, elektroniniu paštu asmenupatikra@litrail.lt kreipiasi į VSS darbuotojus dėl kandidato patikimumo tikrinimo.

Atsakingas VSS darbuotojas, įvertinęs pateiktą informaciją, teisės aktų nustatyta tvarka kreipiasi į STT, VSD ir VRM prašydamas pateikti informaciją apie tikrinamą kandidatą ir įvertinti jo patikimumą tikrinamai pareigybei, taip pat kandidato prašoma pristatyti kompetentingų institucijų pažymas, patvirtinančias, kad nėra LR nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme numatytų aplinkybių, dėl kurių jis negali eiti pareigų. Gavęs informaciją apie tikrinamą kandidatą iš nurodytų institucijų ir iš kandidato būtinas pažymas, atsakingas VSS darbuotojas pateikia išvadą dėl patikrinto asmens patikimumo siekiant eiti pareigas ir ją pateikia patikrinimą inicijavusiam padaliniui.

7.2.5. Anketinės apklausos ir tyrimai

Kiekvienais metais atliekama LTG įmonių grupės darbuotojų atsparumo korupcijai anketinė apklausa.

Pagrindiniai apklausos tikslai – nustatyti darbuotojų požiūrį į korupciją ir galimo jos pasireiškimo LTG įmonių grupėje, identifikuoti darbuotojų žinias apie įmonių grupėje vykdomas korupcijos prevencijos priemones ir numatyti efektyvias korupcijos prevencijos priemones.

Gauti apklausos rezultatai analizuojami, lyginami, apibendrinami ir pateikiami LR susisiekimo ministerijai. Gauti apklausos rezultatai skelbiami LTG interneto svetainėje www.litrail.lt.

Kiekvienais metais atliekamas korupcijos prevencijos rezultatyvumo vertinimas naudojant susisiekimo sektoriaus saugumo testą (4S Testas). Pagrindinis testo tikslai yra palyginti susisiekimo sektoriaus organizacijų atliekamos korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą pagal vienodus kriterijus, analizuoti galimus korupcijos prevencijos priemonių trūkumus, tobulinti priemones galimos korupcijos prevencijai. 4S testą sudaro antikorupcijos kultūros ir antikorupcinio švietimo, privačių interesų deklaravimo, pranešimo kanalų ir pranešėjų apsaugos, korupcijos rizikos nustatymo ir viešųjų pirkimų rizikų vertinimo dalys.

Gauti testo rezultatai analizuojami, lyginami, apibendrinami ir pateikiami LR Susisiekimo ministerijai, taip pat skelbiami LTG interneto svetainėje www.litrail.lt ir darbuotojų savitarnos modulyje „Manolitrail“.

7.2.6. Viešųjų ir privačių interesų deklaravimas ir interesų konfliktų valdymas

LTG įmonių grupėje užtikrinamas viešųjų ir privačių interesų deklaravimas ir interesų konfliktų valdymas.

LTG įmonių grupės darbuotojai nustatyta tvarka teikia privačių interesų deklaracijas. Darbuotojai, kurių einamos pareigos ar atliekamos funkcijos patenka į LR viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo reguliavimą, privačius interesus deklaruoja pateikdami privačių interesų deklaraciją Valstybinės mokesčių inspekcijos prie LR finansų ministerijos Elektroninio deklaravimo sistemoje.

LTG įmonių grupės darbuotojai, turintys kompiuterizuotą darbo vietą ir nepatenkantys į minėto įstatymo reguliavimo sferą, privačių interesų deklaraciją pateikia darbuotojų savitarnos modulyje „Manolitrail“.

Visi LTG įmonių grupės darbuotojai privalo nusišalinti nuo sprendimų, kurie gali sukelti interesų konfliktą, rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūrų. Nusišalinantis darbuotojas pildo nustatytos formos pranešimą dėl nusišalinimo, kuris teikiamas tiesioginiam vadovui, tvirtinančiam arba atmetančiam nusišalinimą.

Kasmet parengiami pusmetiniai LTG įmonių grupės darbuotojų pateiktų deklaracijų tikrinimo planai, pagal kuriuos patikrinamos pateiktos privačių interesų deklaracijos ir parengiamos pusmetinės privačių interesų tikrinimo ataskaitos. Tokioje ataskaitoje apžvelgiama ir įvertinama tikrinimo metu nustatyta situacija apie pateiktas privačių interesų deklaracijas, aktualizuojami svarbiausi deklaracijų tikrinimo klausimai, identifikuojami pagrindiniai su pateiktomis deklaracijomis susiję trūkumai ir klaidos, teikiami siūlymai jiems ištaisyti bei numatomos identifikuotų trūkumų šalinimo priemonės ir terminai, grįžtamojo ryšio apie trūkumų ištaisymus būdai ir atsakingi asmenys.

7.2.7. Pranešimų apie sukčiavimo, korupcinio pobūdžio ar kitus neteisėtus darbuotojų veiksmus priėmimas

LTG įmonių grupėje netoleruojama bet kokios formos darbuotojų korupcija. Darbuotojai taip skatinami būti aktyviais ir Pasitikėjimo linija pranešti apie jų pastebėtus su korupcija sietinus atvejus. Siekiant aktyvaus LTG įmonių grupės darbuotojų įsitraukimo atpažįstant ir nustatant sukčiavimo, korupcinio pobūdžio ar kitus neteisėtus veiksmus, LTG įmonių grupėje užtikrinama galimybė anonimiškai tiek darbuotojams, tiek bet kokiems kitiems asmenims pranešti apie tokius atvejus LTG valdybai ir VSS. Pranešimai apie galimai neteisėtus veiksmus priimami LTG įmonių grupėje veikiančiais pranešimų apie pažeidimus kanalais (telefonas Nr. (8 5) 269 3600, elektroninio pašto dėžutė prevencija@bekorupcijos.lt, pranešimo apie pažeidimą forma tinklalapyje www.litrail.lt/korupcijos-prevencija). Apibendrinta informacija apie pranešimus apie sukčiavimo, korupcinio pobūdžio ar kitus neteisėtus darbuotojų veiksmus teikiama LTG / Veiklos vienetų valdyboms.

7.2.8. Dovanų teikimas ir gavimas

LTG įmonių grupė yra nustačiusi darbuotojų elgesio su dovanomis bei kitokiu svetingumu taisykles.

LTG įmonių grupės darbuotojai negali priimti dovanų dėl jų atliekamo darbo ar funkcijų, išskyrus vidaus teisės aktuose numatytas išimtis. Jiems taip pat yra draudžiama siūlyti ar priimti dovaną už pažadą atlikti arba susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų, jei tai gali sukelti interesų konfliktą arba dėl tokios dovanos jos gavėjas jaučia moralinį ar kitokio pobūdžio įsipareigojimą, galintį turėti įtakos deryboms, pirkimams, bendradarbiavimui, sandorio sudarymui ar pan.

Darbuotojai, gavę dovaną, kurią jiems draudžiama priimti, dovaną turi perduoti VSS. VSS, gavęs dovaną, užregistruoja ją sudaromame dovanų registre ir toliau vidaus teisės aktų nustatyta tvarka sprendžia dėl dovanos realizavimo.

7.2.9. Taikomos finansinio pobūdžio priemonės

LTG įmonių grupės įmonėse taikomos finansinio pobūdžio priemonės, skirtos skaidrumui šioje srityje užtikrinti ir galimoms su korupcija susijusioms rizikoms išvengti / suvaldyti. Atitiktų apskaitos standartams reglamentuoja LTG TFAS apskaitos politika Nr. P/FN11.1/LG/1 ir Mokesčių politika Nr. P/FN11.1/LG/2, Finansų valdymo politika Nr. P/FN11.1/LG/3, LG Keleiviams TFAS apskaitos politika Nr. P/FN11.1/LG/4, LGI TFAS apskaitos politika Nr. P/FN11.1/LG/5 ir LG Cargo TFAS apskaitos politika.

LTG įmonių grupių įmonėse, kurių apskaita centralizuota, atliekamų mokėjimų per banką kontrolė taikoma remiantis Mokėjimų per banką rengimo ir vykdymo proceso Nr. PS/FN11.1/LG/1 standartu, o darbo užmokesčio apskaičiavimo kontrolė atliekama remiantis Darbo užmokesčio apskaitos metodika Nr. M/FN11.1/LG/6 ir Darbo užmokesčio apskaitos proceso Nr. PS/FN11.1/LG/8 standartu.

Teisingą mokesčių apskaitymą, bei tinkamą ir savalaikį mokesčių prievolių įvykdymą LTG įmonių grupėje reglamentuoja Mokesčių apskaitos administravimo (centralizuotos funkcijos) proceso Nr. PS/FN11.1/LG/18 standartas ir Mokesčių apskaitos (decentralizuota funkcija) kontrolės proceso Nr. PS/FN11.1/LG/17 standartas.

Sandorius tarp LTG įmonių grupės įmonių, kad atitiktų LR teisės aktus, reglamentuoja AB „Lietuvos geležinkeliai“ grupės įmonių kainodaros metodika Nr. M/FN11.1/LG/1, Susijusių asmenų sandorių kainodaros metinio dokumentavimo ir kontrolės procesas Nr. PS/FN11.1/LG/6, Maržos nustatymo proceso Nr. PS/FN11.1/LG/7 standartas ir Tarpinės susijusių asmenų sandorių kainodaros dokumentavimo ir kontrolės proceso Nr. PS/FN11.1/LG/20 standartas.

Siekiant apsaugoti nuo neteisėto turto pasisavinimo, LTG įmonių grupėje yra atliekama turto inventorizacija (žr. plačiau Inventorizacijos metodikoje Nr. M/FN11.1/LG/5), o turto perdavimas tarp atsakingų asmenų reglamentuotas Turto perdavimo proceso Nr. PS/FN11.1/LG/10 standartu.

Finansinės ataskaitos turi būti sudaromos laikantis LTG TFAS apskaitos politikos Nr. P/FN11.1/LG/1 reikalavimų ir aiškiai visais reikšmingais aspektais teisingai atspindėti LTG įmonių grupės finansinę būklę, veiklos rezultatus, kapitalo pokyčius ir pinigų srautus. Tarpinės / metinės finansinės ataskaitos rengimą, tvirtinimą ir savalaikį pateikimą juridinių asmenų registrai reglamentuoja Finansinių ataskaitų rengimo ir konsolidavimo metodika Nr. M/FN11.1/LG/2, Tarpinės / metinės finansinės ataskaitos parengimo proceso Nr. PS/FN11.1/LG/28 standartas ir Tarpinės / metinės finansinės ataskaitos suderinimo ir patvirtinimo procesas Nr. PS/FN11.1/LG/29 standartas.

Užtikrinant, ar finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais tikrai ir teisingai parodo įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus yra atliekama finansinių ataskaitų auditas, o audituotų finansinių ataskaitų skaidrumą užtikrina LTG audito komitetas. Siekiant užtikrinti skaidrumo ir viešumo principus, LTG įmonių grupės finansiniai duomenys skelbiami viešai LTG / Veiklos vienetų metinėse veiklos ataskaitose.

7.2.10. Tiekėjams taikomų reikalavimų įgyvendinimas

Atliekant viešuosius pirkimus, įgyvendinamos tikslinės korupcijos prevencijos priemonės.

Siekiant skaidrumo ir nešališkumo, tiekėjų pretenzijas nagrinėja atskira Pretenzijų nagrinėjimo komisija, kuri teikia išvadą Viešojo pirkimo komisijai arba pirkimo organizatoriui.

Taikomas vidinis Tiekėjų pritraukimo standartas (taikomas vykdant pirkimus raštu, vadovo sprendimu), jame numatyti trys etapai: informacijos apie pirkimą platinimas, tiekėjų aktyvumo didinimas ir galutinis tiekėjų aktyvumo patikrinimas.

Taikomi Rizikingo pirkimo identifikavimo ir Rizikingo pirkimo valdymo procesai, kuriais siekiama užkirsti kelią klaidoms ir (ar) pažeidimams atliekant pirkimus.

Pirkimus vykdantys asmenys ir ekspertai yra pasirašę nešališkumo deklaracijas ir konfidencialumo pasižadėjimus, esant galimam interesų konfliktui nusišalina nuo vykdomo pirkimo.

Didelė apimtis pirkimų vykdoma dinaminės pirkimų sistemos pagrindu, kurios metu tiekėjai atitinkantys kvalifikacinius reikalavimus gali būti įtraukti į pirkimus. Paskelbtas veikiančių dinaminės pirkimų sistemos sąrašas <https://www.litrail.lt/dps-registras>.

Siekiami kuo daugiau vykdyti konkurencingų skelbiamų pirkimų, stebimas rodiklis „Skelbiamų supaprastintų ir tarptautinės pirkimo vertės pirkimų dalis nuo tokių įvykusių pirkimų vertės, proc.“ (rodiklis apskaičiuojamas kaip skelbtų supaprastintų ir tarptautinės vertės pirkimų rezultate sudarytų

sutarčių vertės santykis su visų baigtų tokių pirkimų procedūrų metu sudarytų sutarčių verte (neimamos be sutarties pasibaigusios procedūros).

Teikiant pirkimo paraišką, pridedami dokumentai pagrindžiantys atliktą rinkos analizę (plačiau žr. Pirkimo inicijavimo procesą).

AB „Lietuvos geležinkeliai“ tiekėjo elgesio kodekso nuostatų turi laikytis visi LTG įmonių grupės tiekėjai ir jų subtieėjai. Pagal Viešųjų pirkimo tarnybos metodiką ir Pirkimo inicijavimo proceso standarte nurodytas sąlygas nustatyti atitinkami kvalifikaciniai reikalavimai rangovams, subrangovams, tiekėjams ir konsultantams;

Keliami etikos reikalavimai rangovams, subrangovams, tiekėjams ir konsultantams;

Mažos vertės pirkimuose gali būti taikomi tiekėjų pašalinimo pagrindai;

Keliami kvalifikacijos reikalavimai ir (arba) nustatomi kokybės vadybos sistemos ir (arba) aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartai;

Nustatomi reikalavimai pateikti Europos bendrąjį viešojo pirkimo dokumentą (toliau – EBVPD) ir dokumentus, patvirtinančius tiekėjo atitiktį keliamiems reikalavimams tiekėjui. Jei mažos vertės pirkimų atveju EBVPD nenaudojama ir pateikti dokumentus, patvirtinančius tiekėjo atitiktį keliamiems reikalavimams tiekėjui, prašoma tik iš laimėtojo, nustatomas reikalavimas pateikti laisvos formos deklaraciją dėl atitikties keliamiems reikalavimams tiekėjui.

8. TIKRINIMAS (VEIKSMINGUMO VERTINIMAS)

8.1. Tikrinimo būdai

Siekiant užtikrinti veiksmingą atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimą ir puoselėti atsparumo korupcijai aplinkos kūrimą, LTG įmonių grupėje įgyvendinamas 4 (keturių) lygių atitikties kontrolės mechanizmas (7 pav.):

- tiesioginė visų lygių vadovų vykdoma pavaldžių darbuotojų kontrolė;
- VSS vykdomi kontrolės veiksmai;
- antikorupcinės vadybos sistemos veikimo tikrinimai (auditai);
- antikorupcinės vadybos sistemos tinkamumo, pakankamumo ir rezultatyvumo vertinimai (vadovybės vertinamosios analizės ir stebėseną).

7 pav. LTG įmonių grupėje įgyvendinamas 4 (keturių) lygių atitikties kontrolės mechanizmas

Visų LTG įmonių grupėje įgyvendinamų lygių atitikties kontrolės mechanizmas užtikrina taikomų atsparumo korupcijai priemonių veiksmingumą, sklandų ir nuoseklų atsparumo korupcijai aplinkos kūrimą.

8.2. Tiesioginė visų lygių vadovų atsakomybė ir vykdoma pavaldžių darbuotojų kontrolė

LTG įmonių grupėje visų lygių ir visų struktūrinių padalinių vadovai privalo netoleruoti bet kokių korupcijos pasireiškimo formų ir asmeniškai užtikrinti veiklos skaidrumą kuruojamame padalinyje, yra atsakingi už atsparumo korupcijai aplinkos kūrimą ir stiprinimą. Savo veiksmais jie privalo rodyti pavyzdį, skatinti tinkamą darbuotojų požiūrį ir elgesį formuojant atsparumo korupcijai aplinką, pagal kompetenciją užtikrinti atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimą.

Visų lygių vadovai, suteikdami būtinus išteklius, nuolat vykdo pavaldžių darbuotojų atliekamų užduočių kontrolę ir užtikrina, kad darbuotojai tinkamai ir skaidriai vykdytų priskirtas užduotis, už kurių įgyvendinimą jie yra atsakingi.

Nustaćius, kad darbuotojai nevykdo pavestų užduočių arba jos vykdomos netinkamai ir neskaidriai, vadovai nedelsiant imasi korekcinų veiksmų nustatytoms neatitiktims pašalinti. Esant galimiems sukčiavimo ar kito korupcinio pobūdžio atvejams, imasi veiksmų, užkardančių tokias veikas ir apie tai nedelsiant informuoja VSS esamais Pasitikėjimo linijos kanalais.

8.3. VSS vykdomi kontrolės veiksmai

Suplanuotos atsparumo korupcijai priemonės įtraukiamos į LTG įmonių grupės Atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo planą, kuris sudaromas dvejiems metams atsižvelgiant į LTG įmonių grupės veiklos ypatumus ir identifikuosius rizikos veiksnius veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė; valstybės, LR susisiekimo ministerijos ir LTG įmonių grupės numatytus tikslus stiprinant atsparumo korupcijai nuostatas, ugdant nulinės tolerancijos korupcijai poziciją ir kuriant skaidrią veiklos aplinką.

Atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo planą tvirtina LTG generalinis direktorius. Atsparumo korupcijai priemonių planas sudaromas dvejiems metams ir kiekvienais metais iki einamųjų metų vasario mėn. 15 d. peržiūrimas. Šio plano nuostatos peržiūrimos ir įvertinamos priemonių vykdymo veiksmingumas. Pagal poreikį įtraukiamos ir planuojamos įgyvendinti naujos atsparumo korupcijai priemonės.

Atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo plano nuostatos apima pagrindinių tikslų – teisinės bazės gerinimą bei geresnio valdymo užtikrinimą ir nulinės korupcijos tolerancijos užtikrinimo – nuostatas.

Dėl Atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo plane numatytų priemonių įvykdymo rengiamos ataskaitos. VSS koordinuoja veiksmus, susijusius su minėtame plane numatytų priemonių įgyvendinimu.

VSS po motyvuotoje išvadoje dėl korupcijos tikimybės nustatymo nurodyto priemonės įgyvendinimo termino įvertina įvykdytos priemonės rezultatus ir jos veiksmingumą.

Siekiant įvertinti taikomų atsparumo korupcijai priemonių rezultatyvumą ir kuriamos antikorporcinės aplinkos būklę, LTG įmonių grupėje taip pat periodiškai atliekama įgyvendinamų atsparumo korupcijai priemonių stebėseną (monitoringas). Monitoringą atlieka atsakingi VSS darbuotojai. Atliktos stebėsenos rezultatai įtraukiami į bendrą įgyvendintų atsparumo korupcijai priemonių ataskaitą.

8.4. Antikorporcinės vadybos sistemos veikimo tikrinimai (auditai)

Siekiant įsitikinti, kad LTG įmonių grupėje antikorporcinės vadybos sistema veikia sklandžiai, atitinka jai keliamus reikalavimus, atsparumo korupcijai priemonės įgyvendinamos rezultatyviai ir joms pasirinkti įgyvendinimo būdai yra tinkami, atliekami nepriklausomi ir nešališki vidaus ar išorės auditai.

LTG Vidaus audito skyrius periodiškai, ne rečiau kaip kartą per tris metus, atlieka įvykdytų / vykdomų veiklų atsparumo korupcijai srityje vidaus auditą. Antikorporcinės vadybos sistemos auditas įtraukiamas į metinį Vidaus auditų planą. Prireikus gali būti pasitelkiami (įtraukiant į audito grupę) antikorporcinės atitikties funkcijos vykdytojas ir (ar) kitus atsitinkamos srities specialistai ar išorės paslaugų tiekėjai ar ekspertai, atsižvelgiant į audito apimtį. Antikorporcinės vadybos sistemos vidaus auditus atliekantys asmenys negali audituoti savo pačių darbo.

Vidaus audito metu renkama ir vertinama informacija, susijusi su vykdomomis korupcijos prevencijos priemonėmis ir jų rezultatyvumu, nagrinėjami nacionaliniai ir Bendrovės vidiniai teisės aktai ir dokumentai, reglamentuojantys atsparumo korupcijai procesus ir vykdomas korupcijos

prevencijos priemonės. Vidaus audito metu vertinama įgyvendintų/įgyvendinamų atsparumo korupcijai priemonių turinys, tikslingumas ir rezultatai.

Atlikus vidaus auditą, surašoma audito ataskaita ir teikiamos rekomendacijos dėl įgyvendinamų tikslinių korupcijos priemonių teisinio reguliavimo ir taikymo tobulinimo. Audito ataskaita pateikiama audituotų padalinių vadovams ir atitinkamų departamentų vadovams, antikorupcinės atitikties funkcijos vykdytojui, LTG / Veiklos vieneto vadovui. Atliekama stebėseną dėl pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo.

Pagal poreikį dėl LTG įmonių grupėje taikomų atsparumo korupcijai priemonių veiksmingumo gali būti atliekami išorės auditai.

8.5. Antikorupcinės vadybos sistemos tinkamumo, pakankamumo ir rezultatyvumo vertinimai (vadovybės vertinamosios analizės ir stebėseną)

LTG įmonių grupės vadovybė tiesiogiai dalyvauja atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo užtikrinime ir antikorupcinės aplinkos kūrimo (žr. priede Nr. 1).

LTG įmonių grupės atsparumo korupcijai veiklos kasmetines ataskaitas rengia VSS. Ataskaitose yra pateikiama bendra apžvalga korupcijos prevencijos srityje, analizuojamas įgyvendintų atsparumo korupcijai priemonių veiksmingumas, siūlomos pagrindinės atsparumo korupcijai priemonių efektyvinimo kryptys.

Metinės ataskaitos dėl įgyvendinamų atsparumo korupcijai priemonių kartą per metus teikiamos LTG generaliniam direktoriui, LTG / Veiklos vienetų valdyboms.

LTG / Veiklos vienetų valdybos, gavusios metines atlieka atskirų LTG ir Veiklos vienetų atsparumo korupcijai veiklos vertinamąją analizę ir stebėseną, įvertina atliktų priemonių veiksmingumą korupcijos prevencijos srityje.

Atliekamos vertinamosios analizės metu yra vertinama:

- aktualijų ir klausimų, spręstinių po ankstesnės vadovybės vertinamosios analizės, išsprendimas (pažanga);
- vidaus ir išorės faktorių kaita, jų įtaka antikorupcinės vadybos sistemos veikimui;
- antikorupcinės vadybos sistemos veiksmingumas, sietinas su keliamais tikslais ir pasiektais rezultatais, įgyvendinant atsparumo korupcijai priemones;
- korupcijos rizikos mažinimui taikytų priemonių veiksmingumas;
- antikorupcinės vadybos sistemos palaikymui skirtų išteklių pakankamumas

Atlikus vertinamąją analizę, LTG / Veiklos vienetų valdybos teikia rekomendacijas ir siūlymus dėl korupcijos prevencijos priemonių LTG įmonių grupėje įgyvendinimo tobulinimo. Valdybų vertinamosios analizės rezultatai ir pasiūlymai yra fiksuojami valdybų posėdžių protokoluose.

VSS, įvertinęs LTG / Veiklos vieneto valdybos vertinamosios analizės rezultatus ir teikiamas rekomendacijas, prireikus įtraukia siūlomas priemones į Atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo planą ir numato šių priemonių įgyvendinimo būdus, terminus bei atsakingus asmenis.

9. TOBULINIMAS

9.1. Neatitiktųjų identifikavimas

Užtikrinant sklandų antikorupcinės vadybos sistemos veikimą LTG įmonių grupėje, identifikuojamos šios sistemos neatitiktys ir numatomi korekciniai (tobulinimo) veiksmai.

Identifikuotų neatitiktųjų šaltiniai yra:

- LTG / Veiklos vienetų valdybų vertinamosios analizės rezultatai;
- vidaus ir išorės auditų atsparumo korupcijai aspektu rezultatai;
- stebėsenos rezultatai;
- tikslinė VSS veikla nustatant ir tiriant sukčiavimo ir kito korupcinio pobūdžio atvejus, koordinuojant ir įgyvendinant kitas tikslines atsparumo korupcijai priemones;
- vadovybės, darbuotojų, bendradarbiaujančių institucijų, veiklos partnerių, taip pat visuomenės pranešimai, skundai ir pasiūlymai / rekomendacijos, skirti tobulinti antikorupcinės vadybos sistemą.

Identifikuota neatitiktis gali būti nukrypimas nuo teisės aktų (įstatymų, norminių dokumentų, procesų standartų ir kt.) numatytų reikalavimų apibrėžties (teisinis reguliavimas), šių teisės aktų nuostatų laikymosi ar vykdymo (teisės taikymo).

Nustačius teisinio reguliavimo ar taikymo neatitiktį, VSS darbuotojas:

- atlieka pirminę jos analizę ir nustato neatitikties pobūdį ir priežastis;
- informuoja už neatitikties šalinimą atsakingą asmenį apie nustatytas neatitiktis;
- pagal savo kompetenciją rengia ir (ar) derina korekcinį veikslių planą ar įtraukia su neatitiktimi susijusius korekcinis veiksmus į Atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo planą;
- kontroliuoja korekcinį veikslių plane numatytų priemonių įgyvendinimą.

Prireikus, VSS darbuotojas gali pasitelkti kitus tinkamos kompetencijos specialistus, kad būtų galima parengti neatitiktį šalinimo planą ir koreguoti neatitiktis. Jei dėl neatitikties pašalinimo priimti sprendimą VSS darbuotojui nepakanka įgaliojimų, jis apie neatitiktį informuoja atitinkamo LTG / Veiklos vieneto struktūrinio padalinio vadovaujantį darbuotoją.

Atsparumo korupcijai priemonių planuose numatomos priemonės, atsakingi vykdytojai, terminai. Plano projektas derinamas su priemonių vykdytojais bei kitais suinteresuotaisiais asmenimis ir teikiamas tvirtinti LTG generaliniam direktoriui.

Visos priemonės, skirtos antikorpūcinės vadybos sistemos tobulinimui, fiksuojamos Neatitiktį identifikavimo ir šalinimo registre (forma pateikiama priede Nr. 2).

9.2. Antikorpūcinės vadybos sistemos tobulinimas

LTG įmonių grupė nuolat gerina antikorpūcinę vadybos sistemą. Antikorpūcinė vadybos sistema gerinama atliekant įvairias kompleksines teisinio reguliavimo ir taikymo (įgyvendinimo) priemones, orientuotas į sklandų antikorpūcinės vadybos sistemos veikimą ir sistemos tobulinimą:

- kuriami, peržiūrimi ir esant poreikiui atnaujinami tiksliniai teisės aktai, reglamentuojantys antikorpūcinės vadybos sistemos veikimą.

- stebima ir prižiūrima, kaip LTG įmonių grupėje įgyvendinama antikorpūcinės vadybos sistema, ir esant poreikiui teikiamos rekomendacijos ir pasiūlymai dėl šios sistemos efektyvesnio funkcionavimo. Gautas rekomendacijas ir pasiūlymus VSS darbuotojai įvertina ir pagal poreikį perduoda jas vykdymui atsakingam padaliniiui ir / arba įtraukia į Atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo planą. Darbuotojai pasiūlymus gali pateikti telefonu Nr. (8 5) 269 3600, elektroniniu paštu prevencija@bekorupcijos.lt;

- esant poreikiui, konsultuojamasi su LTG įmonių grupės darbuotojais ir kitomis suinteresuotomis šalimis, teikiančiomis idėjų ir patarimų dėl efektyvesnio atsparumo korupcijai proceso veikimo. Siekiant efektyvesnių atsparumo korupcijai srityje rezultatų, bendradarbiaujama su SM, STT, VRM, VSD, „Transparency“ International Lietuvos skyriumi ir kitomis institucijomis, teikiančiomis rekomendacijas dėl efektyvesnio antikorpūcinės vadybos sistemos veikimo LTG įmonių grupėje;

- siekiant tobulinti su antikorpūcinės vadybos sistema susijusius veiklos procesus, įgyvendinamos vidaus ir išorės auditų ataskaitose pateiktos rekomendacijos dėl atsparumo korupcijai vadybos sistemos tobulinimo: šios nuostatos perduodamos tiksliniam padaliniiui vykdymui ir / arba pagal poreikį įtraukiamos į Atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo planą;

- atliktų sukčiavimo ir kitokio korupcinio pobūdžio atvejų tyrimų išvadų pagrindu teikiami siūlymai dėl efektyvesnio atsparumo korupcijai proceso veikimo. Atlikus minėtų atvejų tyrimus, vertinama tam tikrų tyrimo metu identifikuotų neatitiktį ir jų šalinimo (veikslių efektyvinimo) galimybės ir būdai;

- analizuojami ir įgyvendinami vadovybės atliktų periodinių stebėsenų ir vertinamųjų analizių siūlymai dėl efektyvesnio atsparumo korupcijai proceso veikimo. Stebėsenų ir vertinamųjų analizių metu gauti rezultatai pateikiami VSS. Atlikus šių rezultatų analizę, perduodamos tiksliniam padaliniiui vykdymui ir / arba pagal poreikį įtraukiamos į Atsparumo korupcijai priemonių įgyvendinimo planą;

- darbuotojams periodiškai organizuojami tiksliniai atsparumo korupcijai tematika mokymai;

- skatinamos įvairios darbuotojų švietimo ir sąmoningumo ugdymo priemonės – teikiami informaciniai pranešimai, diskusijos, forumai ir kita;

- analizuojami ir apibendrinami LTG įmonių grupėje periodiškai atliktų tyrimų rezultatai ir teikiamos rekomendacijos dėl efektyvesnės atsparumo korupcijai aplinkos kūrimo. LTG įmonių grupėje atliekamų periodinių tyrimų rezultatai yra analizuojami, vertinami, lyginami, pateikiamos išvalgos dėl tolimesnių veiklos tendencijų, pateikiami pasiūlymai dėl antikorpūcinės vadybos sistemos tobulinimo.

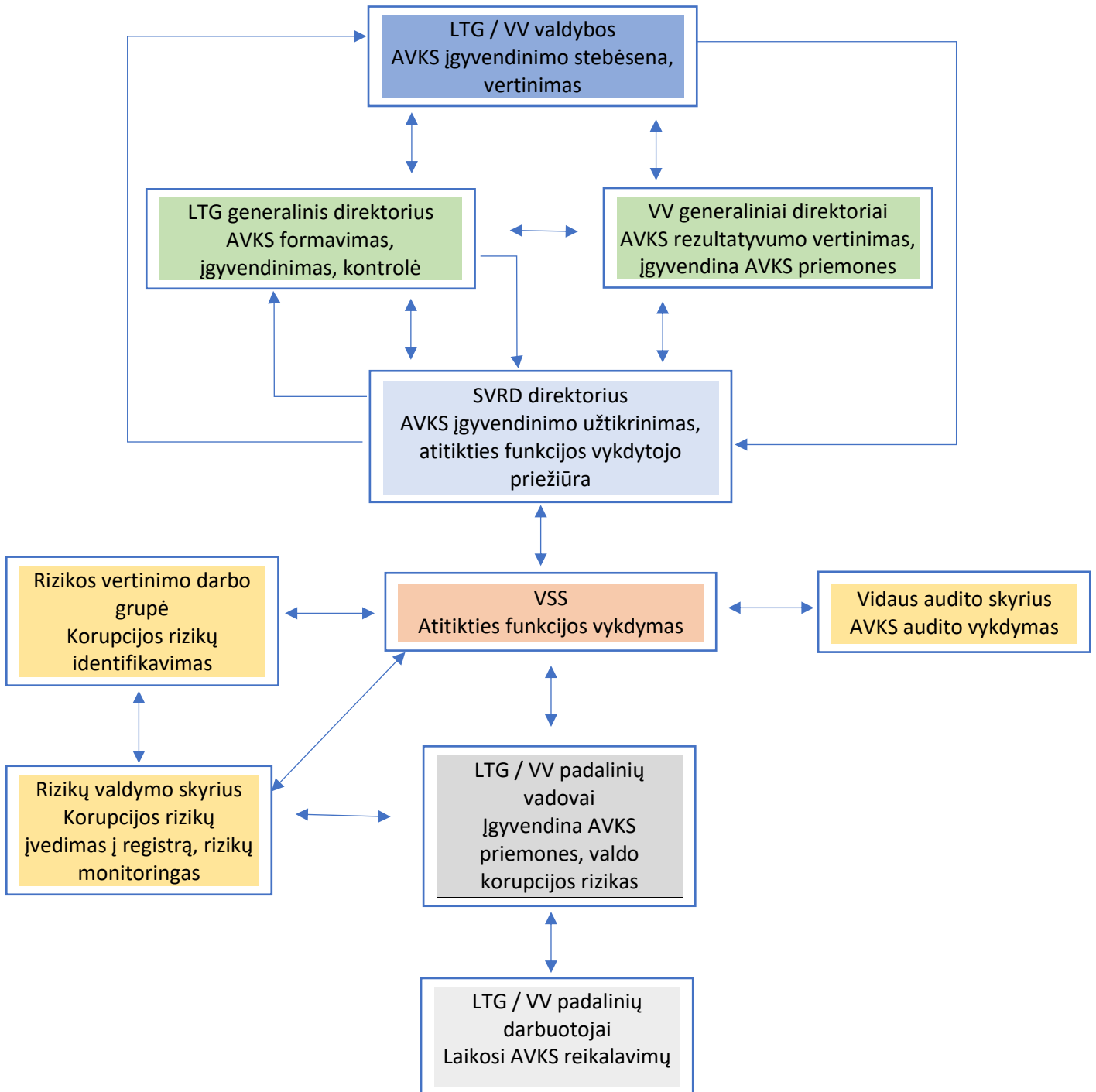
10. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Atsižvelgiant į valstybės, LTG įmonių grupės ir jos kontroliuojančių institucijų veiklos socialinius, teisinius, ekonominius, organizacinius aplinkos pokyčius ir inovacijas, taikymo praktiką korupcijos prevencijos srityje, Vadovo nuostatos periodiškai, bet ne rečiau kaip vieną kartą per metus yra peržiūrimos, aktualizuojamos ir atnaujinamos. Už Vadovo peržiūrą yra atsakingas VSS.

Darbuotojų pažeidimai dėl antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų nesilaikymo tiriami LTG įmonių grupės darbo tvarkos taisyklių nustatyta tvarka.

Vadovo nuostatų pažeidimas laikomas darbo pareigų vykdymo pažeidimu, už kurį taikoma LR teisės aktuose numatyta atsakomybė. Jei padarytas pažeidimas turi nusikalstamos veikos požymių, apie tai pranešama kompetentingoms institucijoms ir už šias veikas gali būti taikoma teisės aktais nustatyta atsakomybė.

Subjektai, dalyvaujantys antikorupcinėje vadybos sistemoje, ir jų veiksmai

(Neatitikčių identifikavimo ir šalinimo registro forma)

NEATITIKČIŲ IDENTIFIKAVIMO IR ŠALINIMO REGISTRAS

(nurodomi pildymo metai)

Eil. Nr.	Identifikuota neatitiktis	Veiksmas, kurio metu identifikuota neatitiktis	Korekcinis veiksmas, kuriuo numatomas neatitikties šalinimas	Atsakingas vykdytojas	Neatitikties šalinimo terminas	Korekcinio veiksmo įgyvendinimą koordinuojantis darbuotojas	Pastabos